

**EGZAMIN MATURALNY
OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015**

**JĘZYK ANGIELSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ I SCHEMATY PUNKTOWANIA
(A1, A4, A6)**

GRUDZIEŃ 2014

Zadanie 1. (0–3)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</i>	1.1.	2.1. Zdający określa główną myśl tekstu.	C
	1.2.	2.5. Zdający określa kontekst wypowiedzi.	B
	1.3.	2.4. Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	A

Zadanie 2. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</i>	2.1.	2.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	E
	2.2.		C
	2.3.		D
	2.4.		B

Zadanie 3. (0–5)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</i>	3.1.	2.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
	3.2.		A
	3.3.		C
	3.4.		A
	3.5.	2.2. Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	D

Zadanie 4. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	4.1.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
	4.2.		C
	4.3.		A
	4.4.		B

Zadanie 5. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	5.1.	3.6. Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	E
	5.2.		A
	5.3.		D
	5.4.		C

Zadanie 6. (0–5)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	6.1.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	A
	6.2.		B
	6.3.		C
	6.4.	3.1. R Zdający oddziela fakty od opinii.	D
	6.5.	3.2. Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	A

Zadanie 7. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	7.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	B
	7.2.		D
	7.3.		A
	7.4.		C

Zadanie 8. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	8.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>suspicion</i>
	8.2.		<i>looks</i>
	8.3.		<i>suitable</i>
	8.4.		<i>regardless</i>

Zadanie 9. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	9.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>was/were up to me</i>
	9.2.		<i>to get used to working</i>
	9.3.		<i>could have died</i>
	9.4.		<i>hopes to be included</i>

Zadanie 10. (0–13)

Wypowiedz się na jeden z poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymagania typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz temat, który wybrałeś(-aś), zakreślając jego numer.

1. Coraz więcej osób rezygnuje z samodzielnego przygotowywania posiłków i spożywa je poza domem. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na temat tego zjawiska, odnosząc się do:
 - jakości spożywanych posiłków
 - wygody.
2. Przeczytałeś(-aś) artykuł poświęcony stosowaniu środków dopingujących przez sportowców. Autor artykułu zakończył go słowami: „*Our crusade against performance enhancing drugs in sport is failing. Are we helpless?*” Napisz **list** do redakcji, w którym przedstawisz swoją opinię na temat stosowania dopingu w sporcie i zaproponujesz rozwiązania, które pomogą walczyć z tym zjawiskiem.

Wymagania ogólne

- I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
- III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający tworzy [...] dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści [...].
- IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający [...] reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej [...] pisemnie.

Wymagania szczegółowe (rozprawka)

1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
- 5.2.R. Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.
- 5.5. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia.
- 5.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
- 5.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.

Wymagania szczegółowe (list)

1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
- 5.5. Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia.
- 5.9. Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych.
- 5.12. Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
- 5.13. Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.
- 7.4. Zdający proponuje [...]

Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym

Zgodność z poleceniem (Elementy treści i formy)

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę elementy treści oraz elementy formy, które zostały zrealizowane w wypowiedzi, oraz jakość realizacji tych elementów.

Elementy treści. Realizację każdego z pięciu elementów treści ocenia się na skali 2–1–0 zgodnie z Tabelą A.

Tabela A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

Elementy treści	Forma	2	1	0
1. wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	R*	teza zgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi (teza „zapowiada” zawartość treściową oraz typ rozprawki)	teza nie jest w pełni poprawna, np. jest zgodna z tematem ALBO z treścią wypowiedzi; odbiegająca od tematu LUB treści wypowiedzi	brak tezy; teza niezgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; teza nieczytelna, niejasna, trudna do wskazania; wstęp niekomunikatywny
	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ np. ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, w ciekawej formie (np. pytanie, cytat)	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne ALBO bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) ALBO ciekawe, oryginalne, ale odbiegające od tematu	brak wprowadzenia; wprowadzenie niezgodne z tematem, niejasne, nieczytelne, trudne do wskazania; wprowadzenie niekomunikatywne
	L*	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. nie określa celu ALBO określa cel/powód pisania listu, ale odbiega od tematu ALBO cel nie jest określony jasno ALBO wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)	brak wstępu; wstęp niezgodny z tematem, niejasny, nieczytelny, trudny do wskazania; wstęp niekomunikatywny
2. pierwszy element tematu	R A L	wieloaspektowa ORAZ/ LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchnowa realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając	brak wypowiedzi LUB wypowiedź nie jest komunikatywna LUB wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu; wypowiedź bardzo pobieżnie dotycząca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/określenie, nie rozwijając go
3. drugi element tematu				
4. podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	R A L	zakończenie zgodne z tematem oraz treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni poprawne, np. jest zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi; odbiega trochę od tematu LUB treści wypowiedzi; zdający stosuje zakończenie schematyczne (szampowe) LUB powtarza wstęp praktycznie tymi samymi słowami	brak zakończenia LUB zakończenie nie jest komunikatywne LUB zakończenie jest jedynie luźno związane z tematem oraz treścią wypowiedzi
5. fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	R A L	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Opisy w Tabeli A będą doprecyzowywane w odniesieniu do poszczególnych tematów w każdej sesji egzaminu maturalnego.

Elementy formy. Realizację każdego z czterech elementów formy ocenia się na skali 1–0 zgodnie z Tabelą B.

Tabela B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. elementy charakterystyczne dla formy	R	teza jest poprawnie umiejscowiona w wypowiedzi	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący	
2. kompozycja	R A L	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. segmentacja	R A L	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest konsekwentny	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. długość pracy	R A L	długość pracy mieści się w granicach 180–280 słów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z Tabelą C.

Tabela C

Elementy treści	Elementy formy		
	4–3	2–1	0
10–9	5 pkt	4 pkt	3 pkt
8–7	4 pkt	3 pkt	2 pkt
6–5	3 pkt	2 pkt	1 pkt
4–3	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2–1	1 pkt	0 pkt	0 pkt
0	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Na przykład za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 5, a elementy formy oceniono na 2, za zgodność z poleceniem przyznaje się 2 punkty.

Uwagi dodatkowe dotyczące oceniania wypowiedzi pisemnych zaproponowanych w przykładowym arkuszu

ROZPRAWKA to wypowiedź, w której zdający rozważa zagadnienie podane w poleceniu, przedstawiając argumenty, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami oraz/lub przykładami. Autor rozprawki może wyrazić aprobatę lub dezaprobatę wobec rozważanego zagadnienia, może również przedstawić argumenty za i przeciw, odpowiednio sygnalizując przyjęty schemat w tezie wspartej adekwatnymi argumentami i właściwym zakończeniem.

Dobrze napisana rozprawka:

- omawia zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny; wszystkie jej części (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) są podporządkowane jednej myśli głównej
- zawiera jasno sformułowaną tezę
- charakteryzuje się stylem formalnym.

- Temat rozprawki wymaga omówienia problemu rosnącej liczby osób rezygnujących z samodzielnego przygotowywania posiłków i spożywających je poza domem. Zdający powinien przedstawić własną opinię na ten temat, omawiając dwa aspekty wskazane w poleceniu: (1) jakość spożywanych posiłków i (2) wygodę. Te dwa aspekty nie muszą pojawić się w tezie/we wstępie, ale muszą być szczegółowo omówione w rozwinięciu pracy.
- Opisanie problemu, który jest tematem rozprawki, np. stwierdzenie, że coraz więcej ludzi stołuje się poza domem, nie jest tezą.
- Teza musi zawierać opinię zdającego i zapowiadać strukturę rozprawki. Na przykład: *Moim zdaniem takie postępowanie jest sensowne...; Uważam, że to zły pomysł, żeby...; Widzę plusy i minusy tego rozwiązania...; Z punktu widzenia... to dobry pomysł, ale jeśli popatrzymy na... to zobaczymy, że wszystko zależy od....*
- Jeśli teza jest pytaniem to traktujemy ją jako odbiegającą od tematu, ponieważ nie zapowiada struktury rozprawki. Następnie zgodnie z kryteriami oceniamy jej zgodność z treścią (rozwinięciem) pracy zdającego.
- Ważne, żeby zdający był konsekwentny w tym, co pisze w swojej pracy. Jeśli we wstępie uzna taki styl życia za dobry/zły, to argumenty przedstawione w rozwinięciu powinny wspierać tę tezę. Jeśli w pracy pojawiają się argumenty przeciwne do postawionej w rozprawce tezy, to zdający powinien uznać je za niezasadne. Należy zauważyć, że ten temat rozprawki nie wymaga od zdającego rozpatrywania argumentów za i przeciw, ale jest to jedna z możliwych opcji (np. *Uważam, że jadenie poza domem jest wygodne, ale posiłki są często gorsze niż domowe*).
- Wstęp i podsumowanie są oceniane w odniesieniu do tematu oraz do treści wypowiedzi. Jest istotne, aby wyrażona we wstępie opinia oraz podsumowanie wypowiedzi były spójne z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu. Oceniając te elementy pracy należy najpierw przeanalizować rozwinięcie pracy; dopiero wówczas można stwierdzić, ile punktów należy przyznać zdającemu.
- Zakończenie powinno nawiązywać do treści zaprezentowanych w rozwinięciu. Zakończenia typu: *Myślę, że jest wiele wad i zalet takiego stylu życia; Uważam, że takie rozwiązanie to bardzo dobry/zły pomysł*. są uznawane za schematyczne/sztampowe.
- Jeśli zdający realizuje jeden z aspektów we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy traktujemy jako element rozwinięcia lub element wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu oraz częścią wstępu/zakończenia.
- Fragmenty pracy, które są ściśle związane z główką tematu, np.
 - porównanie kosztów jedzenia w domu i w restauracjach
 - opis restauracji,
 ale nie są związane z aspektami wskazanymi w poleceniu (jakość spożywanych posiłków oraz wygoda), nie są brane pod uwagę w ocenie pierwszego i drugiego elementu tematu. Fragmentów takich nie traktujemy jako odbiegające od tematu.
- Za fragmenty wypracowania odbiegające od tematu uznajemy na przykład:
 - fragmenty pracy luźno związane z główką tematu oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z aspektami (np. zalety jedzenia owoców i warzyw / zdrowego stylu życia; przepis na ulubione danie)
 - fragmenty pracy sprzeczne z tematem, lub jego częścią (np. argumenty związane z jedzeniem gotowych dań w domu).

LIST FORMALNY jest napisany w odpowiedzi na sytuację określoną w zadaniu egzaminacyjnym.

Dobrze napisany list formalny:

- zawiera we wstępie określenie celu, w jakim został napisany
 - omawia dane zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny
 - zawiera elementy typowe dla formy: odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący, akapity itp.
-
- Temat listu wymaga ustosunkowania się do przeczytanego artykułu. W liście zdający powinien: (1) wyrazić swoją opinię na temat dopingu w sporcie i (2) zaproponować rozwiązania, które pozwolą walczyć z tym zjawiskiem.
 - Wstęp musi zawierać cel napisania listu. Nie musi zapowiadać opinii na temat dopingu w sporcie oraz proponowanych rozwiązań.
 - Aby uznać pierwszy element tematu za zrealizowany, wymagane jest zaprezentowanie własnego stanowiska/własnej opinii na temat zjawiska dopingu w sporcie (np. *Uważam, że doping jest niedopuszczalny; Stosowanie dopingu to oszustwo, które powinno być ścigane; Moim zdaniem nie ma sensu walka z dopingiem*).
 - Aby uznać drugi element tematu za zrealizowany, wymagamy wskazania konkretnych sposobów walki z tym zjawiskiem, a nie jedynie wskazania na potrzebę walki z nim. Nawet jeśli zdający uzna walkę z dopingiem za bezsensowną, to aby drugi element był zrealizowany, musi przedstawić propozycje walki z tym zjawiskiem.
 - Jeśli zdający realizuje jeden z aspektów we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy traktujemy jako element rozwinięcia lub element wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu oraz częścią wstępu/zakończenia.
 - Wstęp i podsumowanie są oceniane w odniesieniu do tematu oraz do treści wypowiedzi. Jest istotne, aby były spójne z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu. Oceniając te elementy pracy należy najpierw przeanalizować rozwinięcie pracy; dopiero wówczas można stwierdzić, ile punktów należy przyznać zdającemu.
 - Zakończenie powinno nawiązywać do treści zaprezentowanych w rozwinięciu. Zakończenia typu: *Dziękuję za zwrócenie uwagi czytelników na ten istotny społecznie temat; Liczę na opublikowanie mojego listu i czekam na opinie innych czytelników.* są uznawane za schematyczne/sztampowe.
 - Fragmenty pracy, które są ściśle związane z główką tematu, na przykład:
 - opisanie przypadków dopingu w sporcie
 - opisanie różnych rodzajów środków dopingujących,ale nie są związane z aspektami wskazanymi w poleceniu (opinia na temat dopingu w sporcie oraz proponowane rozwiązania), nie są brane pod uwagę w ocenie pierwszego i/lub drugiego elementu tematu. Fragmentów takich nie traktujemy jako odbiegające od tematu.
 - Za fragmenty wypracowania odbiegające od tematu uznajemy na przykład:
 - fragmenty pracy luźno związane z główką tematu oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z aspektami (np. znaczenie aktywności fizycznej w naszym życiu; opis imprezy sportowej niezwiązanej z tematem dopingu).

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu.

W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli, czy wnioski wynikają logicznie z przesłanek).

2 pkt	wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
1 pkt	wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
0 pkt	wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
 - braku powiązania pomiędzy zdaniami lub akapitami tekstu
 - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania” z jednego czasu gramatycznego na inny)
 - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują, że odbiorca wyraźnie gubi się, czytając tekst
 - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu, który tłumaczyłby taką właśnie realizację danego podpunktu).
2. Słowa napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu zaznaczamy jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreślamy je jedynie jako błędy językowe.
3. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	• szeroki zakres środków językowych • w pracy występują dość liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych
2 pkt	• zadowalający zakres środków językowych • w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości
1 pkt	• ograniczony zakres środków językowych • w pracy użyte są głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	• bardzo ograniczony zakres środków językowych • w pracy użyte są wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości

Jeżeli w wypowiedzi występują rażące/liczne uchybienia w stosowności i/lub jednolitości stylu, wówczas liczbę punktów przyznanych za zakres środków językowych można obniżyć o 1 punkt (maksymalnie do zera).

Przez „naturalność” rozumiemy charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń, natomiast przez „precyzyjne sformułowania” rozumiemy wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie słów oraz struktur o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *miły, interesujący, fajny*.

Przez „stosowność” stylu rozumiemy dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość” stylu rozumiemy konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)	
	nieliczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
nieliczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt

W ocenie poprawności środków językowych należy wziąć pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów).

W przypadku wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy do niższej lub wyższej kategorii punktowej decyduje „waga” błędów oraz ich wpływ na komunikację.

Błędy interpunkcyjne traktujemy jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
 - nieczytelna LUB
 - całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem LUB
 - niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Komisji Centralnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.

3. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż **160** słów, przyznaje się 0 punktów za zakres i poprawność środków językowych.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów.
5. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.
7. W ocenie poprawności językowej w wypowiedziach uczniów ze stwierdzoną dysleksją nie bierze się pod uwagę błędów zapisu.

Przykładowa wypowiedź 1.

Temat 1.

Modern life makes people be busy a lot of time. They spend very little time in home. It makes them to eat outside and not prepare food at home. In my opinion, this way of life is comfortable and saves time. However (✓) I think the food in bars or restaurants is too expensive.

When you stop make dinners at home, you have lots of time for your favourite pastime. A lot of time is necessary to washing products, cooking or backing.

If these duties will be not yours, you organise ✓time like you want. And there is no mess in the kitchen or necessary to clean. At home you can relax and there is no strange cooking smells in your flat.

It shows comfort is not everything. When we have food somewhere, we do not know what is in it. Restaurants often use unhealthy products or additions in the food they make. On the other hand, food might occasionally be ✓problem. However (✓) nobody is blame.

Taking all in all, there is no better way than (home made) food when you have control with everything.

Zgodność z poleceniem					Spójność i logika	Zakres środków językowych	Poprawność środków językowych	RAZEM
0-1-2-3-4-5					0-1-2	0-1-2-3	0-1-2-3	6
Elementy treści (0-1-2)					Elementy formy (0-1)			
1	2	3	4	5	1	2	3	4
1	1	2	1	2	1	0	0	1

Ocena wypowiedzi

Zgodność z poleceniem – 3 punkty:

elementy treści: teza adekwatna do tematu, częściowo odbiega od treści rozprawki; zdający odnosi się do obydwu elementów tematu, pierwszy z nich (jakość spożywanych posiłków) realizuje dość pobieżnie a część akapitu dotyczącego tej kwestii jest niejasna dla odbiorcy, natomiast drugi (wygoda) jest poparty kilkoma argumentami; podsumowanie wypowiedzi jest adekwatne do tematu, ale niekonsekwentne w stosunku do rozwinięcia pracy; praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu;

elementy formy: poprawnie umiejscowiona teza; uwzględnione wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie); niewłaściwe proporcje między częściami pracy (stosunkowo długi wstęp; zbyt krótkie zakończenie); brak pełnej konsekwencji w układzie graficznym pracy (drugi i trzeci akapit nie powinny być rozdzielone), praca nie przekracza dopuszczalnego limitu słów.

Spójność i logika wypowiedzi – 0 punktów: wypowiedź zawiera więcej niż 5 usterek w spójności i logice.

Zakres środków językowych – 1 punkt: ograniczony zakres środków językowych; w większości użyte są środki językowe o wysokim stopniu pospolitości, występują powtórzenia.

Poprawność środków językowych – 2 punkty: w pracy występują liczne błędy językowe oraz nieliczne błędy zapisu.

Przykładowa wypowiedź 2.

Temat 1.

Making your own food goes out of fashion. Just like in other European countries people are too busy to cook and they decide to have meals in restaurants or canteens at work. In my opinion, it is a sensible way of life.

A younger generation hasn't been usually taught to cook well, so in their case having a homemade meal does not necesarily mean something tasty and nutritious. It all depends on where you decide to eat and what you order in a restaurant. Many establishments offer meals made on fresh ingredients, prepared by professional chefs. We can be sure that the meals served there are of the highest standards. In fast food bars ✓ situation might not be so rosy but you don't have to dine there.

Another profit is the fact ✓ your kitchen is always impeccably clean. There are no plates and pots piling up in the sink. Not only do you save time on cleaning but also ✓ planing meals. ✓ Majority of people would probably say that eating out is expensive. However, if you are single ✓ that might not be so obvious. The cost from an average meal in a restaurant might equal the cost of a home made meal if you add ✓ the gas, electricity and water bills.

[A different option is ✓ buy ready-made food from a supermarket and heat it up at home. All you have to do at home is put a box in a microwave. However, both the content of such meals

and the method of heating them up seem to me a health hazard. You should always read labels.]

Summing up, eating out is a great idea when you choose the places to dine carefully. For people who are busy at work ✓ it is ✓ very convenient option that does not have to mean ✓ worse quality diet.

Zgodność z poleceniem					Spójność i logika	Zakres środków językowych	Poprawność środków językowych	RAZEM
0-1-2-3- <u>4</u> -5					0-1- <u>2</u>	0-1-2- <u>3</u>	0- <u>1</u> -2-3	10
Elementy treści (0-1-2)					Elementy formy (0-1)			
1	2	3	4	5	1	2	3	4
2	2	1	2	1	1	1	1	0

Ocena wypowiedzi

Zgodność z poleceniem – 4 punkty:

elementy treści: teza zgodna z tematem i treścią wypowiedzi; zdający rozpatruje zarówno aspekt jakości spożywanych posiłków, jak i wygody – pierwszy z nich przedstawia w sposób bardziej szczegółowy (uwzględnione różne aspekty zagadnienia), a drugi pobieżnie; fragment dotyczący kosztów spożywania posiłków poza domem jest zgodny z tematem, ale nie jest realizacją żadnego ze wskazanych w poleceniu aspektów; podsumowanie wypowiedzi jest adekwatne do tematu i konsekwentnie wynika z całości pracy; praca zawiera dłuższy fragment odbiegający od tematu (akapit dotyczący odgrzewania potraw w domu).

elementy formy: poprawnie umiejscowiona teza, uwzględnione wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji między nimi, pełna konsekwencja w układzie graficznym pracy, długość pracy przekracza dopuszczalny limit słów.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź zawiera jedną usterkę w spójności i logice.

Zakres środków językowych – 3 punkty: szeroki zakres środków językowych, liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, np. *go out of fashion; haven't been taught how to cook; in their case; impeccably clean; plates and pots piling up in the sink; Not only do you save time on cleaning but also (on) planning meals; content of such meals; a health hazard; just the opposite.*

Poprawność środków językowych – 1 punkt: liczne błędy językowe, liczne błędy zapisu.

Przykładowa wypowiedź 3.

Temat 2.

Dear Editor,

Lately, I've read your article about the use of prohibited drugs in sport. It said that many sportsmen become successful in this way and those who do not use drugs cannot win. It also asked for some solutions.

I am shocked. It shows that honesty is not important in our world. If we accept lying in sport, we shouldn't be surprised that students cheat on tests and exams. It's the same. Some people want to be the best but they do not want to work hard so they use dishonest methods. It is wrong and we should not allow it. The problem is that money is important in sport and to become rich many people are ready to do bad things.

One of such people is Lance Armstrong who used performance enhancing drugs for years. He became very popular but then we found ✓ that he was a liar and he wasn't so good. He had simply taken pills which made him stronger.

I realise that a lot of institutions are fighting with this problem but it is not enough. Of course, we should punish these sportsmen and not let them to take part in any sports events. We shouldn't watch interviews with them and buy ✓ products they advertise to make them feel ashamed. If they don't respect us, we can't trust them. It's their mistake and they have to pay for it. It is great that readers can say what they think. I protest against such dishonest behaviour. We can't be helpless. We have to fight for a cleaner sport.

Best regards,

XYZ

Zgodność z poleceniem					Spójność i logika	Zakres środków językowych	Poprawność środków językowych	RAZEM	
	0-1-2-3-4-5					0-1-2	0-1-2-3	0-1-2-3	12
Elementy treści (0-1-2)					Elementy formy (0-1)				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	
1	2	2	2	2	1	1	0	1	

Ocena wypowiedzi

Zgodność z poleceniem – 5 punktów:

elementy treści: wstęp nie jest w pełni poprawny, ponieważ nie określa celu listu; realizując pierwszy element tematu (wyrażenie opinii o dopingu w sporcie) zdający uwzględnia kilka różnych aspektów i niektóre z nich przedstawia w sposób bardziej pogłębiony; realizując drugi element (zapropionowanie rozwiązań) zdający wprowadza temat walki z dopingiem, a następnie podaje kilka propozycji zmian na przyszłość; fragment pracy dotyczący Lance'a Armstronga jest zgodny z tematem, ale nie jest realizacją żadnego aspektu podanego

w poleceniu; podsumowanie jest zgodne z tematem i treścią listu; praca nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu.

elementy formy: odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący list, uwzględnione są wszystkie części pracy (wstęp, rozwinięcie i zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji między nimi, brak pełnej konsekwencji w układzie graficznym pracy (zakończenie nie zostało wydzielone graficznie), praca nie przekracza dopuszczalnego limitu słów.

Spójność i logika wypowiedzi – 2 punkty: wypowiedź nie zawiera usterek w zakresie spójności i logiki tekstu.

Zakres środków językowych – 2 punkty: zadowalający zakres środków językowych; w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości.

Poprawność środków językowych – 3 punkty: nieliczne błędy językowe oraz brak błędów zapisu.

Kwalifikowanie i oznaczanie błędów

rodzaj błędu	sposób oznaczenia	przykład
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	Marek <u>lubić</u> czekoladę.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	Marek √ czekoladę.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	Słońce <u>gżeje</u> .
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	Słońce <u>gzać</u> w lecie.
błędy w spójności / logice	podkreślenie linią falistą	Założyłem kurtkę <u>bo było gorąco</u> .
fragment odbiegający od tematu	otaczamy nawiasami kwadratowymi	Fragment odbiegający od tematu
fragment niezgodny z tematem	otaczamy chmurką	Fragment niezgodny z tematem
błędy interpunkcyjne	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku	Było ciepło <u>o</u> i deszczowo. Zrobiłem to <u>o</u> ponieważ...

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu traktujemy jako błędy językowe i oznaczamy poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.